

University of Groningen

Deserteurs, dienstweigeraars en asielrecht

Krieken, Peter Johan van

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

1976

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Krieken, P. J. V. (1976). *Deserteurs, dienstweigeraars en asielrecht*. s.n.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

VII. CONCLUSIE

De positie van de deserteur en dienstweigeraar in nationaal en internationaal recht is niet in alle omstandigheden dezelfde. Politieke factoren – zoals een bondgenootschap – hebben grote invloed op hun juridische status.

Grondslagen van nader onderzoek waren:

- het respect voor het geweten en de gewetensdader;
- de volkenrechtelijke ontwikkeling op het gebied van de mensenrechten;
- de volkenrechtelijke ontwikkeling op het gebied van *ius in bello* en *ius ad bellum*.

Vastgesteld is onder meer:

Het in de praktijk respect kunnen hebben voor de gewetensbezwaarde dienstweigeraar, en het aan deze houding consequenties verbinden, wordt bevorderd door het verschijnsel van de kapitaalintensieve legers.

Het zich onthouden van steun aan autoriteiten van andere staten in hun geschillen met deserteurs en dienstweigeraars wordt in de praktijk bemoeilijkt en tegengewerkt door het bestaan van bondgenootschappen.

Dit heeft geleid tot het verschijnsel dat uitlevering van militaire delinquenten gemeenlijk is verboden, maar dat in de plaats hiervan het juridisch instrument overlevering is gekomen.

Zulks brengt voor de betrokken individuen een zeer onzekere rechtspositie met zich mee. Geconstateerd is dat dientengevolge de regeling van de uitlevering te verkiezen is boven de regeling van de overlevering.

Dit houdt verband met de praktijk van de niet-uitlevering van politieke delinquenten. Ook militaire delicten kunnen als politieke delicten gekwalificeerd worden. Uitlevering dient dan gemeenlijk achterwege te blijven. Wel is het zo dat het zich strict houden aan deze regel (niet-uitlevering van politieke misdadigers) tot ongewenste situaties aanleiding kan geven: de

politieke delinquenten zijn. Diversif
Niet-uitlevering
taire begrippen. (t
lijk asiel zal me
voor de 'weigera
nagegaan worden
doeleinden en beg
of zij handhaving
staan.

Een belangrijke fa
dienstweigeraars w
bellum. De aard v
asielverlening; zoal
verbod, of een oo
van het oorlogsrech
strijd zou komen n
verlening voorrang.
schouwen als een dw

De opvang van d
dienstweigeraars en
schijnlijk als gevolg
manitaire beginselen
gen. Op grond van
den van deze groep
'well-founded fear o
len niet ontzegd wor

Een in wezen neutr
gewapende conflicte
Een adequaat antw
bepaald te worden
nitaire beginselen,
gen. De nadruk op
betreuren, en vanuit

Wel is het zo dat (i
secution en perse
plaats vinden op g
het UNHCR-ontwe
ventie 1951, nu in
gesproken. Het is i
moet worden naar
ventie.

politieke delinquent kan immers zowel vrijheidsstrijder als tyran zijn. Diversificatie moet mogelijk zijn.

Niet-uitlevering en asielerlening zijn twee niet-complementaire begrippen. Gesteld werd dat de gewetensdader gemeenlijk asiel zal moeten kunnen genieten. Dit geldt allereerst voor de 'weigeraar'. Met betrekking tot 'handelingen' moet nagegaan worden of deze in overeenstemming zijn met de doeleinden en beginselen van de Verenigde Naties, met name of zij handhaving en bevordering van de mensenrechten voorstaan.

Een belangrijke factor bij de asielerlening aan deserteurs en dienstweigeraars wordt gevormd door *ius in bello* en *ius ad bellum*. De aard van de oorlog moet van invloed zijn op de asielerlening; zoals bij een oorlog in strijd met het agressieverbod, of een oorlog waarin op grote schaal schendingen van het oorlogsrecht vóórkomen. Daar waar asielerlening in strijd zou komen met verplichtingen uit SOFA geniet asielerlening voorrang. Het non-refoulement beginsel is te beschouwen als een dwingende rechtsregel van het volkenrecht.

De opvang van de Vietnam-deserteurs en de Portugese dienstweigeraars en deserteurs was in Nederland – waarschijnlijk als gevolg van politieke factoren – in strijd met humanitaire beginselen en ook met bestaande juridische regelingen. Op grond van het Vluchtelingenverdrag hadden vele leden van deze groepen recht op de vluchtelingenstatus: een 'well-founded fear of being persecuted' kon hen in vele gevallen niet ontzegd worden.

Een in wezen neutraal land wordt op deze manier vaak met gewapende conflicten die zich elders afspelen geconfronteerd. Een adequaat antwoord is dan vereist. Zo'n antwoord dient bepaald te worden door volkenrecht en internationaal-humanitaire beginselen, niet door politieke- en machtsverhoudingen. De nadruk op politieke aspecten van zulke gevallen is te betreuren, en vanuit volkenrechtelijk oogpunt vaak onjuist.

Wel is het zo dat (in verband met het onderscheid tussen prosecution en persecution) asielerlening gemakkelijker kan plaats vinden op grond van een asielerconventie in de zin van het UNHCR-ontwerp, dan op grond van de Vluchtelingenconventie 1951, nu in de laatste alleen over persecution wordt gesproken. Het is in verband met deze factoren dat gestreefd moet worden naar het spoedig aanvaarden van een asielerconventie.